

Korte Mededelingen

An introduction of *Pogonosoma maroccanum* in the Netherlands (Diptera: Asilidae)

The fauna of Asilidae in the Netherlands is quite well known and documented (Smit et al. 2019). Here we can add a Mediterranean species and genus to the Dutch checklist. On the 19th of April 2021, a male of the robber fly *Pogonosoma maroccanum* (Fabricius, 1794) was photographed on a boat in the Harbour Waterland (Jachthaven Waterland) in Monnickendam (province of Noord-Holland) (figure 1). The photo was first shared on Facebook where it came to our attention.

Pogonosoma maroccanum is a Mediterranean species found on the European shores of the Mediterranean Sea, from the Iberian Peninsula to Greece. It is also found on the African shores of Morocco and Algeria. Its range extends northwards in Europe, from Hungary, Austria, and Switzerland to the city of Cahors in France (Monnerat 2018). In the east of the Palaearctic region, the species is reported from China (Bella & Turrisi 2014, Köpke & Wolff 2018).

Like most members of the subfamily Laphriinae, the larvae live in dead wood (Melin 1923). The larvae of this species are known to occur in several species of

deciduous trees, where the most reliable records indicate that the species breeds at least in cork oak *Quercus suber* (Bella & Turrisi 2014). It is from wood of this tree that specimens have been bred in both Germany and Poland in terraria (Köpke & Wolff 2018, Urban & Schulze 2020).

Remarkably, the robber fly was found outdoors in the Netherlands on a boat in a harbour. Possibly the fly has emerged from logs of oak present in the harbour for the construction of boats. As there is no habitat available for the fly, we consider this to be an introduced species and of no risk to the indigenous fauna of the Netherlands.

We would like to thank Evert Stel for making the observation of *P. maroccanum* available to us. And thanks to Danny Wolff for sharing the German publications with us.

References

Bella S & Turrisi G 2014. Revised distributional data on *Pogonosoma maroccanum* (F.) (Diptera Asilidae) in Europe, with notes on its bio-ecology. Redia XCVII: 119-123.

Köpke O & Wolff D 2018. Die Fliege aus dem Korkkast – Erstnachweis einer Mittelmeer-Mordfliege (*Pogonosoma maroccanum* (Fabricius, 1794), Diptera: Asilidae) in Deutschland. Arthropoda Popularis 01: 30-35.

Melin D 1923. Contributions to the knowledge of the biology, metamorphosis and distribution of the Swedish

Asilids in relation to the whole family of Asilids. Zoologiska Bidrag från Uppsala, 8, 1-317

Monnerat C 2018. *Pogonosoma maroccanum* (Fabricius, 1794) nouveau pour la faune de Suisse et données inédites des musées suisses (Diptera: Asilidae). Entomo Helvetica 11: 153-156.

Smit J, De Bree E, Van den Broek R, Reemer M, Van Veen M & Zeegers T 2019. Verspreidingsatlas 'leuke vliegen'. Blaaskopvliegen, dazen, roofvliegen, wapenvliegen, bastvliegen, wolvwevers & mierwolvwevers (Diptera: Conopidae, Tabanidae, Asilidae, Stratiomyidae, Xylomyidae, Bombyliidae & Mythicomyiidae). EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden.

Urban P & Schulze W 2020. Ein zweiter Nachweis der Raubfliege *Pogonosoma maroccanum* (Fabricius, 1794) in Deutschland (Diptera, Asilidae, Laphriinae). Mitteilungen der Arbeitsgemeinschaft Westfälischer Entomologen 36: 11-14.

1. Male of *Pogonosoma maroccanum*. Monnickendam, Harbour Waterland (province of Noord-Holland), 19.iv.2021. Photo: Evert Stel

1. Mannetje van *Pogonosoma maroccanum*. Monnickendam, Haven Waterland (Noord-Holland), 19.iv.2021.

Samenvatting

Een introductie van *Pogonosoma maroccanum* in Nederland (Diptera: Asilidae)

In april 2021 werd één exemplaar van *Pogonosoma maroccanum* (Fabricius, 1794) aangetroffen in Jachthaven Waterland in Monnickendam (Noord-Holland). Deze roofvlieg komt oorspronkelijk uit het Middellandse Zeegebied. Het gaat hoogstwaarschijnlijk om een geïntroduceerd dier, mogelijk door aanvoer van hout waar een larve in zat.

Elias de Bree

Amsterdam, the Netherlands
ectemnius@gmail.com

Reinoud van den Broek

Tilburg, the Netherlands
reinoudvandenbroek@outlook.com

De netwants *Galeatus maculatus* na meer dan een eeuw herontdekt in Nederland (Heteroptera: Tingidae)

The netwants *Galeatus maculatus* (Herrich Schaeffer, 1838) (figuur 1) werd in 1884 voor de eerste en voorlopig laatste keer uit Nederland vermeld. Fokker (1884) zegt daarover: 'een enkel voorwerp, te Wageningen gevangen, ontving ik van Dr. Ritzema Bos'. Het betreffende exemplaar, een brachypteer mannetje, bevindt zich in de collectie van Naturalis Biodiversity Center in Leiden (Aukema 1989).

Galeatus maculatus leeft op muizenoor *Pilosella officinarum*.

Recent is *G. maculatus* in Nederland herontdekt. Op zoek naar de eveneens op muizenoor levende miride *Hoplomachus thunbergii* (Fallén, 1807) fotografeerde de tweede auteur een exemplaar op 20 juni 2021 in de Ponyren te Soerendonk (NB, AC 166-367). Nader onderzoek in de omgeving leverde populaties op in de aan-

grenzende kilometerhokken AC 164-367, 165-367, 165-368 en op de Strabrechtse Heide, AC 170-380.

Galeatus maculatus is een Europese soort die voorkomt in België, Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Italië, Luxemburg, Nederland, Oekraïne, Oostenrijk, Polen, Midden- en Zuid-Rusland, Slowakije, Spanje, Tsjechië, Wit-Rusland en Zwitserland (Aukema 2018). In tegenstelling tot wat Wachmann et al. (2006) vermelden, komt ze niet voor in Noord-Afrika (Péricart 1983, Péricart & Golub 1996). In België is

1. *Galeatus maculatus*: (a) kortvleugelige man en (b) langvleugelige man. Soerendonk (Limburg), 24.vi.2021. Foto's: Theodoor Heijerman

1. *Galeatus maculatus*: (a) brachypterous male en (b) macropterous male. Soerendonk, (province of Limburg), 24 .vi.2021.

het een zeer zeldzame soort met recent een opmerkelijke waarneming in 2015 van een langvleugelig exemplaar bij As (provincie Limburg) op hemelsbreed slechts ongeveer 30 kilometer van Soerendonk. Verder is er sinds de publicatie van Bosmans (1980) alleen nog een drietal waarnemingen uit de provincie Namen (Waarnemigen.be). Ook in Duitsland is het een zeldzame soort, die in het grensgebied met Nederland sporadisch voorkomt (Wachmann 2006).

Het is een 2,3-2,9 (kortvleugelig) tot 3,0-3,7 (langvleugelig) millimeter grote

netwants die leeft op droge, zandige bodems op muizenoor. Larven en volwassen dieren zuigen aan de bladeren, die daardoor een opvallend schadebeeld van gele en bruine vlekken vertonen (figuur 2). Zwaar aangetaste planten kunnen daarvoor zelfs afsterven. In het veld is de aanwezigheid van de soort aan de hand van het schadebeeld eenvoudig vast te stellen. De dieren leven vooral onder de bladrozetten (Wachmann *et al.* 2006), maar zijn bij warm weer ook op de bladeren actief. Op 24 juni waren er bij warm weer volwassen dieren en larven in aantal actief op de bladeren van muizenoor en werden ook veel langvleugelige dieren gesleept uit de omringende vegetatie.

Galeatus maculatus is vlegeldimorf: er komen zowel kortvleugelige dieren als langvleugelige exemplaren voor. De laatste kunnen vliegen en zorgen daarmee voor eventuele verbreiding van de soort. Ze heeft twee overlappende generaties per jaar en overwintert als volwassen dier in het strooisel onder de waardplant. Door de overlappende generaties kunnen volwassen dieren het hele jaar door worden waargenomen. De eieren worden individueel afgezet in de bovenkant van de onderste rozetbladeren. Larven van de zomergeneratie ontwikkelen zich in de maanden mei tot en met juli, en de tweede, over-

winterende, generatie is in oktober volwassen (Péricart 1983).

De soort lijkt zich naar het noorden uit te breiden. Klimaatverandering is hier mogelijk de oorzaak van. Onderzoek moet uitwijzen hoe dit proces verder verloopt. Gezien het hoge percentage langvleugelige dieren (bijna 40% van 50 exemplaren in de populaties in kilometerhok AC 166-367) lijken de vooruitzichten op verdere verspreiding gunstig.

Literatuur

- Aukema B 1989. Annotated checklist of Hemiptera-Heteroptera of The Netherlands. Tijdschrift voor Entomologie 132: 1-104.
- Aukema B 2018. Catalogue of the Palaearctic Heteroptera (searchable database). Beschikbaar op: <https://catpalhet.linnaeus.naturalis.nl/> [geraadpleegd 30 juni 2021].
- Bosmans R 1980. Distribution des Héteroïptères belges. Bulletin et Annales de la Société royale belge d'Entomologie 116: 61-71.
- Fokker AJF 1884. Catalogus der in Nederland voorkomende Hemiptera. Eerste gedeelte. Hemiptera Heteroptera. No. 2. Tijdschrift voor Entomologie 27: 113-133.
- Péricart J 1983. Hémiptères Tingidae euro-méditerranéens. Faune de France 69: 1-620.
- Péricart J & Golub VB 1996. Family Tingidae Laporte, 1832 – lacebugs. In: Catalogue of the Heteroptera of the Palaearctic Region 2. Cimicomorpha I: 3-78 (Aukema B & Rieger Chr eds). The Netherlands Entomological Society.
- Wachmann E, Melber A & Deckert J 2006. Wanzen 1. Dipsocoromorpha, Nepomorpha, Gerromorpha, Leptopodomorpha, Cimicomorpha (Teil 1). Die Tierwelt Deutschlands 77: 1-263.

Berend Aukema
Bennekom
berendaukema@outlook.com

Saskia Verberne
Waalre

Summary

The lace bug *Galeatus maculatus* is rediscovered after more than a century in the Netherlands (Heteroptera: Tingidae)

The rare European lacebug *Galeatus maculatus* was in the Netherlands only known from a single specimen collected before or in 1884. The species was rediscovered on its foodplant Mouse-ear hawkweed *Pilosella officinarum* in several km squares in the southern part of the Netherlands in the province of Noord-Brabant. Its appearance is possibly the result of global warming and its further spread to the north is considered likely because of the presence of a large number of macropterous specimens in the new populations.

2. Zuigschade van *Galeatus maculatus* op muizenoor. Foto: Saskia Verberne
2. Feeding injury caused by *Galeatus maculatus* on *Pilosella officinarum*.